

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองน่าอยู่ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอกะเลง จังหวัดระยอง เป็นการศึกษาความเป็นเมืองน่าอยู่และศึกษาการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่มาปฏิบัติในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลปากน้ำประแส ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางปรับปรุงยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอกะเลง จังหวัดระยอง ดังนั้นบทที่ 3 ของการวิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานวิจัยใน 3 หัวข้อหลักคือ

1. การวิจัยเชิงสำรวจ
 - 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
2. การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ
 - 2.1 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแส จำนวน 5,137 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแส เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1973 : 125) ที่อยู่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05 โดยคำนวณสูตรดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

- เมื่อ
n	คือ	จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N	คือ	จำนวนหน่วยทั้งหมดหรือขนาดของประชากรทั้งหมด 5,137 คน
e	คือ	ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง 0.05

$$\begin{aligned}
 \text{จะได้} \quad n &= \frac{5,137}{1 + (5,137 \times (0.05)^2)} \\
 &= \frac{5,137}{13.8425} \\
 &= 371
 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้น จำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 371 คน เมื่อได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งกลุ่มตัวอย่างแยกตามรายชุมชนด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Random Sampling) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามชุมชน} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชุมชน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามชุมชน

ชื่อชุมชน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
ตลาดตอนล่าง	1,042	75
ตลาดตอนบน	1,267	92
คอนมะกอกล่าง	459	33
นาซา	593	43
แหลมสน	580	42
แสมผู้	358	26
ตลาดตอนกลาง	838	61

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างวิสัยทัศน์เมืองน่าอยู่และยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอกองกลาง จังหวัดระยอง โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลปากน้ำประแส

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นด้านวิสัยทัศน์เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาให้ท่านตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อความให้มีเนื้อหาตรงกับกรอบความคิดที่จะทำการศึกษา จากนั้นได้นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามแจกให้ประชาชนในตำบลปากน้ำประแส จำนวน 371 ชุด ของกลุ่มตัวอย่าง

2. มีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเป็นตัวอย่าง ก่อน 30 ชุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ลงสนามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลาสัมภาษณ์และเก็บแบบสอบถามประมาณ 10 วัน ๆ ละ 40-50 ชุด

4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 341 ชุด คิดเป็น 100 % และได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามซึ่งมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) กำหนดเป็นค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางความเรียง

2. การวิเคราะห์ตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอในรูปแบบของ (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สำหรับการวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถาม สร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า Likert Scale โดยมีตัวเลือกแบบตอบ 5 ระดับ โดยในแต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนระดับการมีส่วนร่วม	ระดับคะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	5
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	4
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	3
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	2
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	1

ในการตีความตัวแปรโดยใช้ค่าเฉลี่ย จะแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การตีความ
คะแนนระหว่าง 4.50 – 5.00	มากที่สุด
คะแนนระหว่าง 3.50 – 4.49	มาก
คะแนนระหว่าง 2.50 – 3.49	ปานกลาง
คะแนนระหว่าง 1.50 – 2.49	น้อย
คะแนนระหว่าง 1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร เอกสารที่จะใช้ในการวิจัยนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
 - 1.1 เอกสารชั้นต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแส รายงานการประชุมประชาคม
 - 1.2 เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เป็นเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ คือ บทความวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
2. การสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ คือ
 - 2.1 การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) เป็นรูปแบบที่ใช้แนวการสัมภาษณ์กลุ่มในการวิเคราะห์ชุมชน(ตามภาคผนวก) โดยอาศัยผู้ให้ข้อมูลหลากหลายในชุมชน ได้แก่
 - 2.1.1 ประชาชนในหมู่ที่ 1 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
 - 2.1.2 ประชาชนในหมู่ที่ 2 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
 - 2.1.3 ประชาชนในหมู่ที่ 3 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
 - 2.1.4 ประชาชนในหมู่ที่ 4 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
 - 2.1.5 ประชาชนในหมู่ที่ 6 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
 - 2.1.6 ประชาชนในหมู่ที่ 7 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
 - 2.1.7 ประชาชนในหมู่ที่ 8 ตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
 - 2.2 การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการใช้แนวสัมภาษณ์เจาะลึก (ตามภาคผนวก) โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-informants)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อเพิ่มเติมคำอธิบายตารางจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องการเมืองในภาพรวมของอำเภอมะขาม และเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งนักการเมืองรวมไปถึงผู้ที่ฝักฝ่ายเรื่องการเมืองกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) บางครั้งเรียกกันว่าการสังเกตภาคสนาม (Field Observation) การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม หมายถึงการที่นักวิจัยหรือผู้สังเกตการณ์เข้าไปร่วมกิจกรรม หรือเข้าไปใช้ชีวิตร่วมในกลุ่มที่ศึกษา ผู้วิจัยอาจแสดงตน เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือไม่แสดงตัวก็ได้ ผู้วิจัยไม่เพียงแต่รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มที่ศึกษาเท่านั้น หากจะเข้าร่วมกับกลุ่มหรือองค์กรที่ตนศึกษา นักวิจัยจะเข้าไปร่วมในกลุ่มที่ตนศึกษามาน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและจะต้องเข้าไปด้วยความระมัดระวัง ไม่ควรจะไปใกล้ชิดผู้สังเกตมากเกินไปหรือพยายามที่จะมีอิทธิพลเหนือสมาชิกในกลุ่มไม่ว่าทางใดการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมจะประกอบไปด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การสังเกต การซักถามและการจดบันทึก นอกเหนือไปจากการเฝ้าดูแล้วผู้วิจัยสามารถที่จะซักถามบางสิ่งบางอย่างที่ไม่อาจเข้าใจได้จาก การสังเกต โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหมายหรือสัญลักษณ์ การซักถามถือว่าเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ หลังจากนั้นจึงทำการจดบันทึกข้อมูลการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมจะเป็นรูปแบบการเก็บข้อมูลเสริมวิธีการอื่น ๆ โดยใช้ ในกระบวนการสังเกต เช่น การเข้าร่วมพูดคุยเรื่องเมืองน่าอยู่ในระดับตำบล เป็นต้น